

وضعیت شکوفایی جلبکی در آبهای استان بوشهر در فاصله سال های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۵

فاطمه محسنی زاده^{۱*}؛ محسن نوری نژاد^۱

^۱ پژوهشکده میگوی کشور، موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی،

بوشهر

*مسئول مکاتبات: mohsenizadeh.fatemeh68@gmail.com

چکیده: تأثیر تغییرات شدید و نامتعارف آب و هوایی در کره زمین، زمینه‌ای برای وقایع غیرمعمول همچون شکوفایی‌های جلبکی مضر در سراسر دنیا و اکوسیستم حساس خلیج فارس گردیده است. رشد و تکثیر انفجاری فیتوپلانکتون‌ها به‌عنوان یکی از نشانه‌های قابل رویت از یوتریفیکاسیون، یک نگرانی رو به رشد در سراسر جهان است، چرا که بیش از 99 درصد موجودات آبی برای بقاء، مستقیم یا غیرمستقیم به فیتوپلانکتون‌ها وابسته‌اند. پایش فیتوپلانکتون‌ها، در راستای درک فرآیندهای مرتبط با چالش‌های زیست‌محیطی امروزه از جمله آسیب انسانی و اکوسیستم است. تا پیش از سال 1386 تراکم و حضور مقطعی *Noctiluca sp.*، *Prorocentrum sp.*، *Oscillatoria sp.* و *Alexanderium sp.* در آب‌های استان بوشهر گزارش شده است، اما گزارشات شکوفایی گسترده در جنوب استان بر اثر جنس‌های *Noctiluca* بوده است. پس از شکوفایی جلبکی مضر و مرگبار ناشی از گونه کولودینیوم در آب‌های استان هرمزگان در مهر ماه 1387، گستره این شکوفایی در چهارم آذر ماه همان سال به آب‌های استان بوشهر رسید. در طول ماه‌های آذر تا بهمن 1387، این گونه با گذشت زمان و به تدریج از نایبند در جنوب استان، به مناطق شمالی گسترش یافت و در هفته اول بهمن ماه به منطقه جزیره شمالی (جنوب بندر گناوه) رسید. علی‌رغم استقرار گسترده چند ماهه شکوفایی، شدت تلفات ماهیان بسیار محدود بود. در سال 1389 تراکم بالای فیتوپلانکتونی متأثر از جمعیت جنس‌های *Phaeocystis* از انواع *Phytes Prymnesio*، در ماه‌های مهر و آبان و بوشهر بود. همین گونه در آب‌های شمال بوشهر شکوفایی جلبکی گسترده‌ای با تراکم 650000 سلول در لیتر را سبب گردید. در شهریور همین سال، گونه‌ای از جنس *Prorocentrum* غالب بود. تنوعی از دینوفیسه‌ها به‌ویژه دو گونه از جنس *Prorocentrum* در ماه‌های شهریور، مهر، آبان، فروردین، اردیبهشت، خرداد و تیر، تقریباً در تمام ایستگاه‌ها دیده شده‌اند. شکوفایی جلبکی مضر شهریور ماه 1390 منطقه رأس خورخان در عمق 36 متری نمونه غالب *Alexanderium* با حداکثر تراکم 2 میلیون سلول در لیتر شناسایی گردید. در مجتمع پرورش میگوی بویرات در 31 مرداد 1392، *Alexanderium* با تراکم 124500 سلول در لیتر شکوفا شد. در حالی که استخرهای پرورشی سایت حله شهریور همین سال شاهد، شکوفایی جنس *simlesarteT* بودند. مرداد ماه 1395 در آب‌های دور از ساحل بوشهر شکوفایی جلبکی جنس *Prorocentrum* رخ داد که علی‌رغم بوی تعفن ناشی از بار آلودگی بالا مواردی از مرگ و میر دیده نشد.

کلیدواژه‌ها: فیتوپلانکتون، شکوفایی جلبکی، مرگ و میر آبزیان، بوشهر